

Werken aan status

Wie de lage status van een kind wil opkrikken – en zo ieders leren bevorderen – werkt aan het verhogen van de lage verwachtingen ten aanzien van die leerling. Het gaat zowel om de verwachtingen die anderen in hem/haar stellen – medeleerlingen, jezelf als leerkracht, ... – en de verwachtingen die de leerling zelf heeft ten aanzien van de eigen capaciteiten. Zie 5 Breed observeren – Kijken naar status.

Schep hiervoor gelegenheden voor kinderen met een lage status om ook competent gedrag te vertonen. En wijs de groep en de leerling zelf op dat competent gedrag.¹⁸

Competent gedrag vertonen

- >> Geef iedereen een rol tijdens groepswerk.
Deze rollen roteren. Dit wil zeggen dat telkens wanneer de groep samenkomt iedereen een andere rol vervult. Voor een beschrijving: zie 8 Rol van de leerkracht – Organiseren – Doen samenwerken?. Deze rollen doen een beroep op uiteenlopende vaardigheden en dragen bij tot uitvoeren van de gezamenlijke taak. Elke leerling – ook een lage status leerling – beschikt over vaardigheden die bijdragen tot het goed opnemen van een rol.
- >> De rol van ‘aanvoeder’
Deze rol brengt een zeker aanzien met zich mee omdat de rol lijkt op die van een ‘leider’. Dit aanzien straalt af op degene die de rol vervult.
- >> Iedereen kan iets, niemand kan alles.
  - Besteed aandacht aan verschillende vaardigheden en interesses, ook van buiten de school. Zo kunnen alle kinderen tonen dat ze over capaciteiten en vaardigheden beschikken.

Wall of fame

Voor wie: iedereen

Met wie: klassikaal

Hoelang: lesdeel

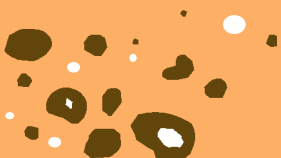
Waarmee: papieren sterren

Hoe: In de gang hangen sterren. Eén ster per kind. Bij elk kind staat waar hij/zij goed in is. Hierbij komen zowel schoolse als niet schoolse vaardigheden aan bod.

Varianten:

- Een kerstboom met papieren ballen. Op elke bal staat de naam van een leerling en waar hij/zij goed in is.
- Sinterklaas komt op bezoek. Hij prijst elk kind aan de hand van zijn/haar concrete vaardigheden.

¹⁸ Naar Cohen, Elisabeth (1994). *Designing groupwork. Strategies for heterogeneous classrooms*. Teachers College Press, New York.

- Spoor kinderen aan om deze vaardigheden ook van elkaar leren.

De boom der kennis,

zie 7 Leerlingverantwoordelijkheid – Het eigen leren en dat van anderen.

- Doe ook voor het leren op school een beroep op uiteenlopende vaardigheden.
  - Zo kan iedereen competent gedrag vertonen.

Het is immers niet dat wanneer een leerling doorgaans faalt op het vlak van de klassieke schoolse vaardigheden dat hij/zij niet over andere intelligente bekwaamheden zou beschikken. Gardner onderscheidde 7 vormen van intelligentie: verbale, logische, ruimtelijke, muzikale, fysieke, persoonlijke en sociale intelligentie¹⁹. Kagan voegde daar later nog natuurgebonden intelligentie aan toe. Elke intelligentie hangt samen met andere vaardigheden. Op deze manier komen de specifieke vaardigheden naar boven, kunnen ze (h)erkend worden en verder ontplooid.
  - Geef taken die tegelijkertijd een breed gamma aan vaardigheden aanspreken, zie 9 Taken – Open en uitdagend.

Zeg dat deze taak meer vaardigheden vergt dan enkel lezen en schrijven. Bespreek met de leerlingen over welke vaardigheden het gaat. Geef aan dat niemand alles zal kunnen wat er in de taak wordt gevraagd, maar dat iedereen iets zal kunnen.
  - Bijvoorbeeld: 'Voor dit thema zijn allerlei vaardigheden nodig. Je zult bijvoorbeeld het geluid van verschillende muziekinstrumenten moeten kunnen herkennen, een liefdesbrief kunnen schrijven en die voor de klas kunnen zingen zonder te giechelen²⁰. Niemand zal alleen over al deze vaardigheden beschikken, maar iedereen van jullie groep zal iets kunnen.'

Lagestatusleerlingen krijgen zo de kans om competent gedrag te vertonen. Bovendien moeten de anderen in de groep ook op hen een beroep doen om de complexe taak tot een goed einde te brengen. Met alleen de klassieke schoolse vaardigheden komen ze er niet.
  - Verwerk datgene waar iedereen of een bepaalde leerling uit de klas goed in is in een groepstaak. Zie 5 Breed observeren – En verder...?

¹⁹ Gardner, Howard (1993). *Frames of mind. The theory of multiple intelligences*. FontanaPress, Londen.

²⁰ Uit *Observatieformulier: de leerkracht*. Steunpunt Intercultureel Onderwijs, Universiteit Gent. Onuitgegeven typescript.

Competentie toewijzen

>> Competent gedrag vertonen is niet voldoende.

Wanneer leerlingen blijf geven van vaardigheden die bijdragen tot de taak, wijs je hen en de groep erop. Dit noemen we 'competentie toewijzen'. Dit is nodig. Pas dan wordt het actief gedrag door de groep en door het kind zelf als competent gezien. Op basis hiervan ontstaan positieve competentieverwachtingen die transfereren naar andere taken. Hierdoor wint het lagestatuskind aan aanzien.

Waarom werkt dit? Wanneer jij op de capaciteiten van een leerling duidt, is de klas geneigd om jou als leerkracht te geloven. Je maakt dan gebruik van je macht als 'evaluator'.

>> Uiteraard moet 'competentie toewijzen' aan een aantal voorwaarden voldoen.

Je moet de bekwaamheid aan de groep en aan de leerling zelf aantonen. Zie 8 Rol van de leerkracht – Begeleiden – Feedback bij samenwerkend leren.

Deze vorm van evaluatie is:

- **publiek:** maak het kenbaar voor de hele groep
- **specifiek:** wijs de leerlingen op het specifieke gedrag dat de doelleerling in een specifieke situatie stelde en legt het belang uit van de vaardigheden voor het bereiken van het groepsresultaat.

Bijvoorbeeld: een groepje moet een uitnodiging voor een klasfeest opstellen. Ze geraken het niet eens over de datum. Een groepslid heeft een idee: op 22 december, de verjaardag van de meester! De andere zijn meteen akkoord. Alleen Bert, een weinig populaire jongen, niet. Hij merkt op dat het dan volgens hem al kerstvakantie is. De anderen reageren er niet op en gaan door met hun plan. De leerkracht: 'Luister eens naar Bert. Ik denk dat zijn opmerking waardevol is voor jullie opdracht.' Bert herhaalt zijn opmerking. De anderen zien het belang ervan in en zoeken een andere datum.

Bijvoorbeeld: drie leerlingen bouwen samen aan een schaalmodel van een huis. Twee leerlingen bouwen en passen. De derde leerling zit wat apart en bekijkt het plan. Zijn opmerkingen over het bouwwerk van de twee anderen worden genegeerd. De leerkracht: 'Ik zie dat Rudi het plan bekijkt. Dat is een goede manier van werken als je geen fouten wil maken bij het bouwen.' De andere twee leerlingen bekijken samen met Rudi het plan.

Wie meer wil weten, zie

- Paelman Filip (2001). CLIM-wijzer. CLIM Coöperatief Leren in Multiculturele groepen. Steunpunt Intercultureel Onderwijs, Universiteit Gent, Uitgeverij De Boeck N.V.
- Cohen, Elisabeth (1994). Designing groupwork. Strategies for heterogeneous classrooms. Teachers College Press, New York.

